

Aşırı Turizm Kapsamında Tripadvisor Yorumları Üzerine Nitel Bir İnceleme: Salda Gölü Örneği (A Qualitative Research on Tripadvisor Reviews in the Scope of Overtourism: A Case Study of Lake Salda)

İrfan YAZICIOĞLU^a , *Eda ALPHAN^b , Merve ONUR^c

^a Ankara Hacı Bayram Veli University, Faculty of Tourism, Department of Gastronomy and Culinary Arts, Ankara/Turkey

^b Akdeniz University, Faculty of Tourism, Department of Gastronomy and Culinary Arts, Antalya/Turkey

^c Osmaniye Korkut Ata University, Kadirli School of Applied Sciences, Department of Gastronomy and Culinary Arts, Osmaniye/Turkey

Makale Geçmişi

Gönderim Tarihi: 07.03.2020

Kabul Tarihi: 19.10.2020

Anahtar Kelimeler

Aşırı turizm

Salda Gölü

TripAdvisor

Keywords

Overtourism

Lake Salda

TripAdvisor

Makalenin Türü

Araştırma Makalesi

Öz

Seyahat etmek, yüzyıllar boyunca popüler bir etkinlik olarak görülmüştür ve halen de bu özelliğini korumaktadır. Turizm, dünyadaki en büyük ve en hızlı büyüyen sektörlerden biri olarak sağladığı ekonomik getiriyle beraber birçok soruna da kaynaklık etmektedir. Bu kapsamda gelişen bir kavram olan ‘overtourism’, turizmde meydana gelen aşırılık anlamına gelmektedir. Bir destinasyondaki taşıma kapasitesinin ziyaretçi tarafından aşıldığını ifade eden bu kavram, birçok turistik destinasyonda çevre tahribatına yol açmakta ve yerel halk açısından sorun teşkil etmektedir. Araştırmada son bir yıl içerisinde aşırı turizmin etkisi altında kalmış bir destinasyon olan ve Türkiye’nin Maldivler’i olarak adlandırılan Salda Gölü değerlendirmeye alınmıştır. Mevcut araştırma kapsamında turist sayısında meydana gelen artışın sebebi, bu durumun destinasyonda ne gibi sonuçlar doğurduğu ve alınması gereken önlemlerin neler olduğu gibi sorulara cevap bulmaya çalışılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılarak, TripAdvisor seyahat yorum sitesindeki 2014-2019 tarihleri arasındaki kullanıcı yorumları doküman analizine tabi tutulmuş ve analiz sonucunda destinasyonun sürdürülebilirliğine yönelik değerlendirmeler yapılmıştır.

Abstract

Traveling has been seen as a popular activity for centuries and still maintains this feature. Tourism, as one of the largest and fastest growing industries in the world, is a source of many problems with its economic return. “Overtourism”, which is a developing concept in this context, means excessive in tourism. This concept, which indicates that the carrying capacity in a destination is exceeded by the visitor, causes environmental damage in many touristic destinations and poses a problem for the local people. In this study, Lake Salda which is called as Turkey’s Maldives that was under the influence of extreme tourism destination in the last year were evaluated. Within the scope of the current research, it has been tried to answer the questions such as the reason for the increase in the number of tourists, what consequences this situation has at the destination and what the actions should be taken. In this research, using the qualitative research method, user comments on the TripAdvisor travel review site between 2014-2019 were analyzed and as a result of the analysis, the evaluations for destination sustainability were made.

* Sorumlu Yazar

E-posta: edaalphan@akdeniz.edu.tr (E. Alphan)

DOI: 10.21325/jotags.2020.701

GİRİŞ

Sürdürülebilirlik konusunda yapılan müdahalelere rağmen turizm sektörünün olumsuz etkilerinin arttığı ve “aşırı turizm” (overtourism) “küçülen turizm” (degrowing tourism) gibi yeni kavramların tartışılmaya başlandığı görülmektedir (Baran ve Sat, 2019). Aşırı turizm, belirli bir varış noktasında yer alan toplum üzerindeki, olumsuz etkilere yol açabilecek aşırı sayıda turist anlamına gelmektedir (Dodds & Butler, 2019). Aşırı turizm “overtourism” kelimesi ilk olarak 2006 yılında arama terimi olarak kullanılmıştır. Terimin ilk akademik kullanımının da 2008 yılında aşırı avcılığın kavramsal yankısının olduğu “Entegre Kıyı Bölgesi Yönetimi” makalesinde olduğu görülmektedir (Rachel & Richard, 2019; An vd., 2008). Literatürde aşırı turizmin etkilerinin görüldüğü destinasyonlar arasında Hong Kong, Rio de Janeiro, San Cristóbal de las Casas, Barselona, Granada, Dubrovnik, Lizbon, Madrid, Malta ve Venedik örnek olarak gösterilmektedir (Milano vd, 2019).

Aşırı turizm şehir çapında bir sorundan ziyade turistik destinasyona yönelik bir sorun boyutuna ulaşmıştır (Duyar & Bayram, 2019). Goodwin (2019), yaptığı çalışmada aşırı turizmi; sebebi, belirtileri ve önlemleri bakımından ele almıştır. Bundan dolayı aşırı turizmin yarattığı sorunların üstesinden gelmek için aşırı turizmin destinasyonda nasıl ortaya çıktığını anlamak, destinasyona yönelik etkilerinin neler olduğunu belirlemek ve bunun sonucunda alınması gereken düzenleyici önlemlerin destinasyonun sürdürülebilirliği bakımından önem taşıdığı görülmektedir (Rachel & Richard, 2019; Goodwin, 2019).

Aşırı turizme sebep olan faktörler dünyadaki destinasyonlar için varoluşsal bir risk oluşturmaktadır (Peeters vd., 2018). Rachel ve Richard (2019)’ a göre aşırı turizme sebep olan etmenler şu şekilde belirtilmiştir:

- Turist sayısının fazla olması,
- Uygun fiyata seyahat imkânının sağlanması,
- Destinasyonun yeni turist gruplarını çekmesi,
- Büyüme odaklı zihniyetin baskın olması,
- Kısa vadeli odaklanması,
- Hizmet içi rekabetin artması,
- Medya ve bilgiye kolay erişim sağlanması,
- Destinasyonların turist sayıları üzerinde kontrol sağlayamaması,
- Paydaşlar arasındaki güç dengesizliğidir.

Fakat turizm araştırmalarında aşırı turizme sebep olan ve ortak unsur olarak ele alınan kavramlar turistik yerin taşıma kapasitesi, destinasyonun esnekliği ve sürdürülebilirliği çerçevesinde şekillenmektedir. Esneklik kavramı ziyaret edilen destinasyonun verilen zararı tolere etme direnci anlamına gelmektedir (Rachel & Richard, 2019). Taşıma kapasitesi ise çevresel, ekonomik, sosyo-kültürel, teknolojik sınırlar, sağlık ve güvenlik konuları ile ilişkilendirilmektedir.

Bu kapasitesinin aşılması, onunla ilişkilendirilen unsurlar üzerinde bozulmalar meydana getirmektedir (Peeters vd., 2018; Milano vd., 2018; Rachel & Richard, 2019). Bu durum turizmin çevre için yarattığı stres ile onu tolere

edebilme yeteneği arasındaki ilişkiyi ölçmenin bir ölçütü ve yolu olarak görölmektedir. Destinasyondaki taşıma kapasitesinin aşılmaması için bu ikisi arasındaki ilişkinin, dengelenmesi gerekmektedir (Taiminen, 2018)

Butler'in Turizm Bölgesi Yaşam Döngüsü (TALC), destinasyonların keşfedildiğini, geliştirildiğini ve iyi yönetilemedikçe durgunluğun gerçekteştiğini belirtmektedir (Butler, 2006). Weber vd. (2017) turizmin yönetilme şeklinin taşıma kapasitesi ve aşırı turizme karşı dayanıklılık üzerinde doğrudan etkisi olduğunu belirtmişlerdir. Bundan dolayı aşırı turizm sorunlarını gidermek için bölgenin doğal ve kültürel temellerine zarar vermeyen bir anlayışın hâkim olması ve düzeltici önlemlerin de ilk olarak destinasyonda başlaması gerekmektedir (Goodwin, 2019; Öztürk, 2020). Çünkü aşırı turizm bir destinasyonda çevresel sorunlara sebep olurken; bir başka destinasyonda sosyo-kültürel sorunlara sebep olmaktadır. Buna bağlı olarak destinasyonda arz, talep ve etkinlik yönetiminin etkili bir şekilde planlanması ve yönetilmesi gerekmektedir (Goodwin, 2019). Turizm talebini karşılamak için ise kamu sektörü turistlerin hareketinin ve faaliyetlerinin teşvik edilmesinde ve kontrolünde anahtar rol oynamaktadır (Marion, 2019).

Literatürde yer alan bilgiler ışığında, her destinasyon üzerinde farklı etkilere sebep olan aşırı turizmin etkilerini ve sonuçlarını belirli bir çerçevede ele almak mümkün değildir. Bu bağlamda düşünöldüğünde, oluşturulacak çerçevenin kesin ve net sınırlarının çizilemeyeceği, değerlendirme kriterlerinin destinasyonlara özgü olacak şekilde oluşturulması gerekliliği mevcut araştırmanın bakış açısını ortaya koymaktadır.

Tablo 1: Salda Gölü Ziyaretçi İstatistikleri (2018-2019)

2018 Ziyaretçi Sayısı	2019 Ziyaretçi Sayısı	2020 Ocak Ayı Ziyaretçi Sayısı	2018-2019 Değerim Oranı
689.730	1.795.032	4.463	%160,25 Artış

Kaynak: Burdur Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2020)

Tablo 1'de göröldüğü üzere son yıllarda ziyaretçi sayısında dikkate değer bir artışın (%160,25) göze çarptığı Salda Gölü'ndeki 'aşırı turizm' hareketlerinin tetikleyicilerinin neler olduğunu araştırmak, söz konusu bu hareketin destinasyon üzerindeki etkilerini belirleyip, bu etkilere yönelik olarak yapılması planlanan düzenlemeler ile alınması gereken önlemlerin neler olduğunu belirlemek çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, mevcut araştırma kapsamında, Salda Gölü'nü daha önce ziyaret etmiş olan yerli turistlerin TripAdvisor sitesine yaptıkları yorumların incelenmesi öngörölmüştür.

Yöntem

Araştırmanın amacı

Bu çalışmanın amacı Salda Gölü'nde son zamanlarda ziyaretçi sayısında meydana gelen hızlı artışın nedenini, sonuçlarını ve bu sonuçlara yönelik yapılması gereken düzenlemeler ile alınması gereken önlemlerin neler olduğuna cevap bulmaya çalışmaktır.

Örnekleme ve veri toplama

Bu araştırmada Salda Gölü'ne ilişkin olarak 2014-2019 yılları arasında TripAdvisor.com sitesinde yer alan 1.058 yorum nitel bir araştırma yöntemi olan, doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir. Bu dokümanlar neticesinde elde edilen veriler tema ve betimsel analize tabi tutulmuştur. TripAdvisor'da turistlerin deneyimlerine ilişkin yorumları

İlgili literatürden ve dokümanlardan elde edilen bilgiler doğrultusunda araştırmacılar tarafından 10.02.2020-26.02.2020 tarihleri arasında incelenerek 4 ana tema altında alt temalar olarak kodlanmıştır. Bu kapsamda, öncelikle araştırmacıların her biri birbirlerinden bağımsız bir şekilde, turistlerin yaptıkları yorumları değerlendirerek, bu yorumlara ilişkin alt temaları oluşturmuş, ardından araştırmacılar bir araya gelerek, oluşturdukları alt temaları tartışmıştır. Bu tartışmalar sonucunda benzer temalar bir araya getirilerek, toplamda 17 alt tema belirlenmiş ve bu alt temalar 4 ana tema altında birleştirilmiştir. Söz konusu işlemleri gerçekleştirmek için NVIVO 12 programı kullanılmış olup, verilerin güvenilirlik analizini yapmak için ise istatistik paket programı ile Kappa analizi yapılmıştır. Kappa analizi yapılırken, çalışmayla ilgisi olmayan iki değerlendiriciye her bir alt temayı temsil edecek cümleler ve bu cümlelerin karşısında, alt temaları temsil eden kelimeler karışık şekilde sıralanıp, değerlendiricinin her bir cümleyi ilgili bu alt tema ile eşleştirmesi istenmiştir. Bu yöntemin kullanılış amacı, iki değerlendiricinin karşılaştırılabilir olarak uyuşmalarının güvenilirliğini test etmektir (Landis & Koch, 1977). Buna göre iki değerlendiricinin kodlamaları neticesinde elde edilen Cohen's Kappa katsayısı, 0,875 olarak hesaplanmıştır. Landis ve Koch (1977) a göre, bu katsayının 0.61 ile 0,80 arasında olması, önemli düzeyde bir uyumun olduğunun göstergesidir. Bu doğrultuda, mevcut araştırmada kullanılan tematik kodlamanın önemli düzeyde güvenilir olduğunu söylemek mümkündür.

Bulgular

Aşırı Turizm Tetikleyicileri

Araştırmanın bu bölümünde TripAdvisor'a yapılmış olan 390 yorum "Aşırı Turizm Tetikleyicileri" ana teması altında incelenmiştir. Bu tema altında yer alan yorumlar "abartılı reklam", "aşırı çekicilik yaratılması", "fiyat uygunluğu", "fotoğraf merakı", 'doğa güzelliği' "misafirperver halk" ve "popülerlik" şeklinde 7 alt temada gruplandırılmıştır.

Tablo 2: Aşırı Turizm Tetikleyicilerine İlişkin Temalar

Aşırı Turizm Tetikleyicileri	f	%
Abartılı Reklam	19	5
Aşırı Çekicilik Yaratılması	54	14
Fiyat Uygunluğu	64	16
Fotoğraf Merakı	26	7
Doğa Yapısı	117	30
Misafirperver Halk	16	4
Popülerlik	94	24
TOPLAM	390	

Tablo 2' de turistlerin yorumlarından yola çıkarak, Salda Gölü' ne ilişkin 'Aşırı Turizm Tetikleyicileri' sıralanmaktadır. Buna göre en fazla frekansla yorum alan alt temanın %30 sıklıkla 'Doğa Yapısı' kategorisi olduğu söylenebilmektedir. Bu kategori içerisinde ziyaretçilerin yapmış olduğu değerlendirmeler gölün manzarası, suyunun rengi ve ziyaretçilere yaşattığı huzur verici deneyimler nedeniyle ziyaret edilmesi gereken bir destinasyon olduğu önerisinde yoğunlaşmaktadır. Bu duruma örnek teşkil edecek ifadelerden bazıları şu şekildedir.

"Mavinin ve yeşilin huzur veren kokusu dinlenmek için uygun bir mekân."

"Huzur ve doğanın iç içe olduğu mutlaka gidilmesi gereken muhteşem bir yer. Manzarası içinize işliyor."

"Salda Gölü inanılmaz güzel çok etkilendik suyun rengi yüzerken verdiği his kıyıları falan çok etkileyici güneye

giderken mutlaka uğrayın.”

Popülerlik alt temasının ise %24 referansla ziyaretçi yorumlarının yoğunlaştığı ikinci alt tema olduğu gözlemlenmektedir. Bu alt temaya ilişkin olarak yapılan yorumların içeriği incelendiğinde, turistlerin göle ziyaretlerini artıran unsurlar olarak; gölün adının Maldivler yakıştırması ile çok fazla duyulması, Türkiye'nin tatlı su gölü bakımından en derin gölü olması ve Mars özelliği taşıması gibi sebeplerden dolayı, sosyal mecralarda ve halk arasında popüler bir destinasyon haline gelerek, buraya olan ziyaretlerdeki artışı tetiklediği anlaşılmaktadır. Turistlerin bu konudaki görüşlerine yönelik ifadeler şöyledir:

“Uzun zamandır Maldivler gibi diye anlatılınca uğramasak olmazdı.”

“Türkiye'nin en derin, en temiz gölü olması, göl ve çevresinin 1. Derece sit alanı olması göle gitmek için ayrı bir gerekçe oluşturuyor.”

“Ne olduysa bu sene iyi bir pazarlama, bol reklam, birkaç eş dostun Instagram paylaşımı Salda Gölünü popülerleştirdi. 2 gün önce yine gittik.”

“Cokca adini duyduğum methiyeler dizilmiş ve gormeyi arzu ettiğim bir yer idi.”

Bu ana tema içerisinde turist tarafından yapılan yorumların en az sıklıkla %4 oranındaki ‘misafirperver halk’ alt temasında olduğu gözlemlenmektedir. Bu temada yer alan yorumların içeriğine bakıldığında ise destinasyon ve çevresindeki yerel halk ile işletmecilerin misafirperver tutumlar sergiledikleri, cana yakın oldukları gibi yorumlar ön plana çıkmaktadır. Konuya ilişkin aktarılanlar şu şekildedir:

“Yerli halkı inanılmaz sevecen ve tüm işletmecileri ticaretten hiç anlamayan masum Anadolu insanı.”

“Ancak yerli halk o kadar iyi niyetli ki özellikle halk plajında dostlar kahvesinin patronu çalışanları çok iyi insanlar bize bu kadar iyi insanlar varmış delirttiler yalnızca bu kadar iyi insanları görmek için bile gidilebilir. “

“Ekleme isterim ki köy sakinleri de çok yardımsever ve ilgili. “

Bu bölüme yönelik olarak turistlerin yaptıkları yorumlar incelendiğinde, gölün olumlu özelliklerinin ziyaret edenlerin yorumları ile pekiştirilip, sosyal medyada ve kendi aralarında yaptıkları paylaşımlar ile destinasyon ve çevresine ilişkin bir çekicilik yaratıldığı dikkat çekmektedir. Bu durum ise söz konusu yere ilişkin yapılacak ziyaretleri artırarak ‘aşırı turizmin’ tetikleyicisi olduğu söylenebilmektedir.

Aşırı Turizmin Etkileri

‘Aşırı turizmin etkileri’ olarak adlandırılan bu ana tema içerisinde ziyaretçilerin Salda Gölü’ne yönelik yaptıkları değerlendirmeler “Çevre Kirliliği ve Doğa Tahribatı”, “Kalabalık” ve “Tesis-İşletme Eksikliği” olmak üzere 3 alt temada kategorize edilmektedir.

Tablo 3: Aşırı Turizmin Etkilerine İlişkin Temalar

Aşırı Turizmin Etkileri	f	%
Çevre Kirliliği ve Doğa Tahribatı	162	44
Kalabalık	98	26
Tesis-İşletme Eksikliği	111	30
TOPLAM	371	

Bu ana tema içerisindeki turist yorumları incelendiğinde en fazla frekansla değerlendirilen alt temanın ‘Çevre Kirliliği ve Doğa Tahribatı’ olduğu görölmektedir. Buna göre turistler, Salda Gölü ve çevresindeki ziyaretlerin ve bilinçsiz davranışların çevre kirliliğine yol açtığını ve bu alanda meydana gelen tahribattan duydukları rahatsızlık ile yetkililerin alması gereken önlemlerden bahsetmektedirler. Örneğin turistlerden biri mevcut duruma ilişkin görüşünü şöyle aktarmaktadır:

“Gölün çevresi pislikten çöpten görünmüyor. Ormanlık alanda piknikçiler zaten doğayı bitirmişler.”

Bir başka yorumda ise göl ve çevresine yönelik kirlilikten bahsedilirken, yöneticilerin de alması gereken sorumluluklara şu şekilde vurgu yapılmaktadır:

“Tamamen hayal kırıklığı. Çünkü pazartesi sabah gittik her taraf çöp içinde. Beyazların üstü öbek halinde çöp torbaları, içki şişeleri, pet şişeler. İnsanlar nasıl orada kamp yapıyor yazık. Bir an önce sit alanı olan bölgeye ilgililer el atmalı.”

Bir diğer yorumda ise doğa tahribatına yönelik şunlar ifade edilmektedir:

“Bize hayal kırıklığı yaşatan göl değil, çevresi oldu. Çevre oldukça kirlili, bakımsız, özensiz, çer çöp, piknikçiler, yasak olduğu halde göle girenler. İnsanlar resmen gölü piknik alanında akan ırmak gibi kullanıyorlardı bir halı yıkamadıkları kalmıştı. Kesinlikle buraya daha fazla özen göstermeleri lazım.”

Turistlerin Salda Gölü ve çevresine yönelik yorumları incelendiğinde sıklıkla referans alan bir diğer alt temanın ise (%30) ‘tesis-işletme eksikliği’ olduğu gözlenmektedir. Söz konusu yorumlarda turistlerin, destinasyondaki konaklama, yiyecek-içecek vb. işletmelerin yetersizliğinden yakındıkları dikkat çekmektedir. Buna göre bölgeye bu anlamda yapılacak olan girişimlerin, turistlerin ihtiyaçlarını karşılama noktasında kolaylık sağlayacağı kanaati yaygın olmaktadır. Turistler bu bağlamda gerçekleşen değerlendirmelerini şöyle aktarmaktadırlar:

“Tek sorun kalacak yer olmaması”

“Göle ulaştığınızda mutlaka yanınıza piknik malzemesi alın zira yemek yenilecek doğru dürüst bir mekân yok...”

“Tesis var ama yeterli değil. İvedilikle Turizme kazandırılması gerekli.”

“Tek dezavantajımız bölgeye her türlü ihtiyaçlarınızı alarak gelmenizin gerektiği” “Mutlaka görülmesi gereken bir yer ama civarındaki turistik tesisler çok zayıf.”

Son olarak bu ana tema içerisinde ziyaretçi yorumlarının en az sıklaştığı alt temanın %26 referans sıklığıyla ‘kalabalık’ teması olduğu dikkat çekmektedir. Buna göre ziyaretçiler göl ve etrafının aşırı yoğunlaştığından şikâyet ederek, bu durumun destinasyon üzerindeki olumsuz etkilerine değinmektedirler. Bu bağlamda ön plana çıkan turist yorumları şu şekildedir:

“Tabiat parkı, Maldivler bölgesi, Beyaz Adalar, Doğan Baba ve tahmin ediyorum tüm halk plajları çevresinin huzuruna çok duyarlı olmayan bir kalabalık tarafından dolduruluyor maalesef.”

“Doğayı mahveden bir kalabalık hâkim.”

“Bizden başka kimse yoktu koskoca gölde. Ancak şimdi (2018 Temmuz-hafta sonu) tekrar geldiğimde çok değiştini gördüm. Her yere seyyar kafeler açılmış, insanlar şemsiyesini sandalyesini kapıp göle dolmuş. Çok

kalabalıktı. Göl suyu eskisi gibi berrak değildi. Çok kısa süre içinde daha da kalabalıklaşır oteller orayı da zapt eder.’’

‘‘Karşılaştığım manzara zamanlamadan mı kaynaklı yoksa benim şanssızlığımdan mı bilemedim aşırı aşırı aşırı kalabalık, her yer mangalçı, su bulanık... Açıkçası hayal kırıklığı yasadım...’’

Planlayıcı ve Düzenleyici Tedbirler

Bu kısımda ziyaretçilerin yaptıkları 211 yorum ‘Planlayıcı ve Düzenleyici Tedbirler’ ana teması altında incelenmiştir. Buna göre turistlerin yaptıkları değerlendirmeler, tabloda da görüldüğü üzere; ‘fiziksel olanakların yetersizliği’, ‘güvenlik eksikliği’, ‘hizmet eksikliği’, ‘ulaşım zorluğu’ ve ‘yetersiz çevre düzeni’ olarak 5 alt tema altında gruplandırılmıştır.

Tablo 4: Planlayıcı ve Düzenleyici Tedbirlere İlişkin Temalar

PLANLAYICI VE DÜZENLEYİCİ TEDBİRLER	f	%
Fiziksel olanakların yetersizliği	56	27
Güvenlik eksikliği	14	7
Hizmet eksikliği	46	22
Ulaşım zorluğu	43	20
Yetersiz Çevre Düzeni	52	25
TOPLAM	211	

Tablo 4’ te yer alan frekans dağılımları incelendiğinde Salda Gölü’ne ilişkin olarak turistlerin yaptıkları yorumların en fazla (%56) ‘fiziksel olanakların yetersizliği’ alt teması altında sıklıkla gözelemlenmektedir. Buna göre turistlerin Salda Gölü’nün fiziksel olanaklarının yetersiz olduğu görüşüne ilişkin olarak yaptıkları yorumlar şu şekilde örneklendirilebilir:

Salda Gölü’ ne ayrılan alandaki park yeri sıkıntısına değinen turistlerden biri duruma ilişkin görüşünü şu şekilde ifade etmektedir:

‘‘Otopark büyük problem bir de öğleden sonraya kalırsanız yer bulmak zor.’’

Gölün etrafında halk için ayrılan alandaki eksikliklerden bahseden bir başka turist ise duruma ilişkin görüşlerini şöyle dile getirmektedir:

‘‘Geçen yıl gittiğimde kamp alanında elektrik vardı. Bu yıl onu da iptal etmişler. Restoranda telefon şarj edecek boş yer kovalıyorsunuz. Onun harici koskoca yerde 2 yerde tuvalet var ve aşırı pis. Duşa kabinler de aynı şekilde. Bakımsız.’’

Konuya ilişkin yapılan bir başka yorumda ise turistler plajdaki eksikliklerden şikâyet ederek şunları aktarmaktadır:

‘‘Plajda şemsiye yok şezlong yok. Esnafların çoğu dükkanlarda değil. Ayrıca bir soyunma kabini yok. Duş aldığımız yerde üstümüzü değiştirdik.’’

Tabloda yer alan ‘Yetersiz çevre düzeni’ alt teması ise %52 referans sıklığıyla yorumların en fazla yoğunlaştığı ikinci alt tema olarak dikkat çekmektedir. Bu bölümde turistler genel olarak çevre düzeninin yetersizliğinden, bakımsızlık ve alt yapı eksikliğinden şikâyetçi olmaktadır. Buna göre yapılan yorumlar şu şekilde örneklendirilebilmektedir:

‘‘Salda Gölü görüntü itibariyle çok güzel fakat etrafındaki gecekondu tarzındaki çadırlar ve kulübeler ile görüntü kirliliği olan bir yer.’’

‘‘Çevre düzenlemesi ve temizlik açısından çok daha fazla önem verilmesi gerektiğini düşünüyorum.’’

‘‘Fakat çevre düzenlemesi şart olmuş konteynerler için ve yolu için düzenleme gerekiyor bence.’’

Planlayıcı ve düzenleyici tedbirler ana temasının altında yer alan alt temalardan en az sıklıkla yorum alan temanın ise %14 frekansla ‘Güvenlik Eksikliği’ olduğu gözlenmektedir. Bu kısımdaki yorumların genellikle Salda Gölü ve çevresinde insanlar tarafından yaratılan tahribatı önleme noktasındaki güvenlik eksikliklerine odaklandığı, kısıtlayıcı ve önleyici uyarıcıların yetersizliği gibi durumları içeren değerlendirmelerden oluğu söylenebilmektedir. Bu duruma ilişkin olarak aktarılan yorumlardan birinde şu ifade yer almaktadır:

‘‘Acilen korunmaya alınması insanların gölü kullanımının kontrollü bir şekilde yapılması gerektiğini düşünüyorum.’’

Bir başka yorumda ise göl çevresine yönelik olarak koruyucu tedbirlerin alınması ve insanlar tarafından yaratılan doğa tahribatının alınacak güvenlik önlemleriyle birlikte sınırlandırılması gerekliliği vurgulanarak şunlar aktarılmaktadır:

‘‘Herkes girip çıkabilir ancak koruyucu önlem yok. Mangal yakmak serbest mesela. Suyu girmek bence serbest olmamalı. Ya da yiyecek içecek yasak şekilde ve belli bir bölgede izin verilmeli.’’

Bir diğer yorumda ise şöyle bir değerlendirme yer almaktadır:

‘‘Göl etrafında -zamanında- "göle girmek yasaktır" levhalarının olduğu halde birçok kez Salda Gölüne girdim, yüzdüm. Ne bir beyazlık ne de bir Maldivlik hatırlıyorum.’’

Yapılan yorumlar incelendiğinde, bölgeye gelen turistlerin, Salda Gölü ve çevresine ilişkin olarak gerekli kısıtlamaları içeren uygulamaların yetersiz olduğunu düşündüğu, güvenlik önlemleri bağlamındaki gerekliliklerin istenilen düzeyde olmadığını ifade ettikleri gözlenmektedir.

Sosyo-Politik Sorumluluk

Turistlerin Salda Gölü’ne ilişkin olarak yaptıkları 86 değerlendirmenin yer aldığı bu bölümde toplumsal ve yönetimsel alanlardaki sosyal ve politik sorumluluklara vurgu yapıldığı düşünöldüğünden, söz konusu değerlendirmelerin ‘Sosyo-Politik Sorumluluk’ ana teması altında incelenmesi uygun görölmüştür. Bu bağlamda oluğturulan ana tema içerisindeki alt temalar ‘politik sorumluluk’ ve ‘sosyal sorumluluk’ olarak kategorize edilmiştir.

Tablo 5: Sosyo-Politik Sorumluluklara İlişkin Temalar

SOSYO-POLİTİK SORUMLULUKLAR	f	%
Politik sorumluluk	74	86
Sosyal sorumluluk	12	14
TOPLAM	86	

Tablo 5’te yer alan alt temaların referans dağılımları incelendiğinde yorumların en fazla (%86) ‘politik sorumluluklar’ alt temasında yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Bu kısımda yapılan yorumlarda çoğunlukla yerel yönetim ve üst kademedeki yöneticilere sorumluluklar yüklenerek, çevre bakımı ve temizliği, tesis ve alt yapı eksikliklerinin giderilmesi, hizmet düzeyinde iyileştirmeler yapılması, bölgeye yatırım yapılarak yasalar düzeyinde

koruma altına alınmasına ilişkin tespitlerde bulunulduğu göze çarpmaktadır. Ziyaretçilerin yetkililere düşen sorumluluklara yönelik değerlendirmesi şu şekildedir:

“Turizm Bakanlığı'nun acil olarak ilgilenmesi gerekiyor, korumaya ve nizama ihtiyaç var.”

“Eğer Turizm Bakanlığı buraya yeni bir düzenleme getirmese yakın bir zamanda zaten kirlenmeden dolayı buraya kimse gelmez.”

“Bence bölge koruma altına alınmalı, ziyarete mutlaka açık olmalı ama denetim artırılmalı, bugün bölgeye parasal katkı sağladığı için önemsenmeyen bazı konular bir süre sonra bu doğa harikasını tanınmaz hale getirebilir.”

Aktarılanlar içerisinde bölgeye ilişkin olarak yöneticiler tarafından yapılması planlanan ‘millet bahçesi’ projesinin ziyaretçiler nezdinde önemli düzeyde ilgi uyandırdığı ve konuya ilişkin olumlu ve olumsuz görüşlerin mevcudiyeti dikkat çekmektedir. Buna göre yapılan yorumların bir kısmında bu alanın devlet eliyle korunması gerekliliğine işaret edilerek, yapılacak olan düzenlemelerin göl ve çevresi üzerinde olumlu etkiler yaratacağı ifade edilmektedir. Turistlerin bu duruma yönelik olarak yaptıkları yorumlar şu şekildedir:

“Göl muhteşem ama bir an önce millet bahçesi düzenlemesiyle hem daha kapsamlı korunmalı hem de ziyaretçilere kaliteli bir ziyaret sunulmalı.”

“Son zamanlarda bahsi geçen millet bahçesi oluşumları ile de gölün geleceğinin kontrol edilmesi çok önemli. Hem ziyaretçiler hem de yetkililere çok önemli görevler düşüyor.”

“Bence buraya sahip çıkılacaksa, ağaçlandırılıp, güzel tesisler yapılacaksa, neden millet bahçesi olmasın. Devlet işletsin bence. İlgisiz şahıslara bırakılmasın.”

Bir başka görüşe göre ise bölgeye yönelik olarak yapılması planlanan projelerin, göl ve çevresine ilişkin tehlike arz ettiğini ve bölgede yapılaşmaya izin verilmesinin yaratacağı olumsuz sonuçlara dikkat çekilmektedir. Bu görüşe sahip olanlar ise düşüncelerini şu şekilde aktarmaktadırlar:

“Şimdilik diyorum inşallah buraya inşaat yapılmasına ve bunun doğal güzelliklerin bozulmasına izin verilmez çünkü burası gerçekten korunması gereken aynı zamanda da bu ülkeye değer katacak mükemmel doğal bir güzellik.”

“Benim yetkililere de tavsiyem, bırakın etrafa sakin ha tesis veya müşteri çekici şeyler yapmayın. Oraya gidenler günübirlik gitsinler ve mümkünse temiz kullanıp öyle bıraksınlar.”

“İnşallah sit alanı koruması devam eder de tesisleşmeye izin verilmez.”

Bölgeye ilişkin yapılan yorumlar değerlendirildiğinde toplumsal olarak alınması gereken sorumluluklara da değinilerek, bölgeyi ziyaret edecek olanların, çevre bilinci ve korunması konusunda sağduyulu olması gerekliliğine vurgu yapıldığı dikkat çekmektedir. Bu yöndeki ifadeler şu şekildedir:

“Bu güzelliği koruyarak bizden sonraki nesillere aktarmak hepimiz için sorumluluk. Ziyaretçi olan bizlerin ve yerelden genele yöneticilerin.”

“Lakin millet olarak doğaya saygı duymayı ne zaman öğreneceğiz çok merak ediyorum. Sahil boyunca 1 saatten fazla yürüdüm tek kelimeyle pislik içinde. Bira şişeleri, naylon poşetler ve envai çeşit atık etrafa saçılmış durumda. Bize yakışan bu değıl...”

“Bu kadar beğenilen, gidilen, sosyal mecralarda fotoğraf paylaşılan bir yeri ziyaretten sonra en azından çöpünü toplayacak kadar sağduyulu olabilse insanlar keşke!”

“Lütfen daha duyarlı olalım.”

Bu kısımda Salda Gölü’ne ilişkin turistlerin yerel yöneticiler ve toplum nezdindeki sorumlulukların gerekliliğine dikkat çektikleri anlaşılmaktadır. Bu yorumların içeriği birer öneri ve tavsiye niteliği olmaktan ziyade, özellikle yöneticiler tarafından alınması gereken tedbirler, yapılması planlanan düzenlemeler ve önlemlerin mevcudiyetinin önemini işaret etmektedir. Genel bir değerlendirme yapıldığında, incelenen yorumlarda göl ve çevresinin doğallığının bozulmasına ilişkin olarak duyulan kaygılar göze çarpmakta, bu durumda yöneticilerden topluma kadar her kademedede sahip olunması gereken bilincin önemi vurgulanmaktadır.

Sonuç

Türkiye’de popüler bir turistik merkez olan Salda Gölü’nde 2018-2019 yılları arasında ziyaretçi sayısında %160,25 oranında artış meydana gelmiştir. Ziyaretçi sayısında meydana gelen bu artışın nedenini, sonuçlarını, bu sonuçlara yönelik yapılması gereken düzenlemeler ile alınması gereken önlemlerin neler olduğuna yönelik sorulara, ziyaretçilerin TripAdvisor.com yorum sitesine bıraktıkları yorumlar baz alınarak cevap bulunmaya çalışılmıştır. Araştırma kapsamında, söz konusu seyahat sitesine bırakılan toplam 1.058 yorum incelenmiş ve bu incelemeler sonucunda araştırma sorularına 4 başlık altında cevap bulmaya çalışılmıştır. Alınan cevaplar neticesinde destinasyon ile ilgili her bir araştırma sorusuna yönelik şu sonuçlara ulaşılmıştır;

Salda Gölü’nde aşırı turizmi tetikleyen etmenler;

“Abartılı reklam”, “aşırı çekicilik yaratılması”, “fiyat uygunluğu”, “fotoğraf merakı”, ‘doğa güzelliği’ “misafirperver halk” ve “popülerlik” olarak belirlenmiştir. Fakat önem sırasına bakıldığında bölgeyi turistik olarak çekici kılan ve aşırı turizme sebep olan en etkili faktörün destinasyonun doğa yapısının etkileyciliği ve popüleritesi olduğu sonucuna varılmıştır. Destinasyonun doğal ekosistem içerisinde doğal coğrafi oluşumlara sahip olması insanlar için önemli bir çekicilik unsuru olmaktadır. Çünkü göller doğa harikaları olmaları neticesinde turizm potansiyelinin merkezinde doğal ekosistem çekiciliği ile turizmde kaynak olarak değerlendirilmektedir (Çavus, 2014).

Salda Gölü’nü çekici kılan ikinci önemli unsur ise halk arasında ve sosyal medyada olan popüleritesidir. Araştırma sonucunda turistlerin, Salda Gölü’nün sosyal medyada “Maldivler’e benzemesi” ve “Mars özelliği taşıması” gibi benzetmelerin yapılmasından etkilenilerek ziyaret etmek istediklerine ait yorumların fazla olması dikkat çekmiştir. Gretzel (2019) yaptığı çalışmada aşırı turizmin tetikleyicisi olarak sosyal medyanın bireylerin seyahat etmesini etkilediğini ve destinasyonda kalabalıklaşmaya sebep olduğunu belirtmiştir. Fakat çözüm odaklı kullanıldığı zaman aşırı turizmle mücadele etmede önemli bir aracı olduğunu da vurgulamıştır. Janto (2019) Tayland’da yapmış olduğu araştırmada Tayland’ın birçok popüler uluslararası filmlerde yer alması, vize işlemlerinin kolaylaştırılması ve belirli alanlarda turistlerin yoğunlaşmasının bu destinasyonda aşırı turizme neden olduğunu belirtmiştir. Yapılan araştırmalarda da görüldüğü üzere bir destinasyonun popüler olması, o destinasyona yönelik turist talebini arttırmaktadır.

Son olarak Salda Gölü'nün fiyat bakımından “ücretsiz kamp imkânı sağlaması”, “park giriş ücretinin düşük olması”, “belediye işletmelerinde yiyecek-içecek fiyatlarının makul olması” ziyaretçiler tarafından olumlu yorumlanmıştır. Sonuç olarak fiyatların uygun olması faktörünün turizm talebinin daha da artmasına sebep olduğu yönündedir.

Aşırı turizmin Salda Gölü üzerindeki etkileri ise; “Çevre Kirliliği ve Doğa Tahribatı”, “Kalabalık” ve “Tesis-İşletme Eksikliği” olarak belirlenmiştir. Bu üç alt tema içerisinde aşırı turizmin destinasyonda yarattığı en fazla olumsuz izlenimin çevre kirliliği ve doğa tahribatı üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Brtnicky vd, (2020) tarafından yapılan çalışmada da popüler bir turistik merkez olan Santorini volkanik adasında ulaşım trafiği ve turist yoğunluğunun toprakta ağır metallere sebep olduğu ve ada ekosistemini olumsuz etkilediği tespit edilmiştir. Bu çalışmada ise ulaşım trafiğinden ziyade ziyaretçiler genel olarak göl ve çevresinde yapılan kamp, piknik gibi aktivitelerin olması, yasak olduğu halde ziyaretçilerin göle girmesinin, gölün çevre kirliliğini artırarak, doğa tahribatına yol açtığı yönünde olumsuz yorumlarda bulunmuşlardır.

Ziyaretçiler, göl çevresinde konaklama, yiyecek-içecek ve alışveriş imkânı sağlayacak işletmelerin eksikliğine yönelik olarak da olumsuz görüşlerini belirtmişlerdir. Butler (2019) aşırı turizmi ve aşırı gelişmeyi birbirinden ayırır ve aşırı turizmin hem ziyaretçiler için deneyim kalitesinde kayba hem de sakinler için yaşam kalitesinde kayba yol açtığını belirtmiş ve aşırı turizmin büyük ölçüde tesislerin yetersizliğinden kaynaklandığını ifade etmiştir. Temurçin vd. (2019) ise yapmış olduğu çalışmada Salda Gölü'ne gelen turist sayısının artmasının, ilçedeki işletmelerin sayısını, istihdamı ve iş olanaklarını artırdığını, yapılan saha araştırmaları ile ilçedeki esnaf ve ticaret odasının resmi kayıtlarından, ilçede daha önceki dönemlerde apart ve pansiyonculuk faaliyeti yapılmaz iken, 2018-2019 yıllarının başı itibari ile ilçe merkezinde 16 apart ve bir otelin faaliyete geçerek, çeşitli alanlarda 45 yeni işletmenin açıldığını tespit etmişlerdir. Fakat yeni işletmelerin açılmasına rağmen ziyaretçiler tarafından halen yetersiz görülmesi, aşırı turizmin ve kalabalığın işletme ve tesis yetersizliğine neden olduğunu ispatlamaktadır.

Aşırı turizm sonuçları doğrultusunda yapılması gereken planlayıcı-düzenleyici önlemler ve alınması gereken sosyo-politik sorumluluklar ise; ‘Fiziksel olanakların yetersizliği’, ‘güvenlik eksikliği’, ‘hizmet eksikliği’, ‘ulaşım zorluğu’ ve ‘yetersiz çevre düzeni’ olarak belirlenmiştir. Bunlara ilişkin yapılan yorumlarda genel olarak yöneticilere almaları gereken planlayıcı ve düzenleyici önlemlere ilişkin, sosyal ve politik sorumluluklar yüklenilmiştir. Planlayıcı ve düzenleyici önlemler içerisinde göl ve çevresine ilişkin olarak fiziksel olanakların yetersiz oluşundan şikâyetçi olan halk, bu bölgenin bakanlık ve ilgili devlet organları tarafından acilen korunması gerekliliğine ilişkin çağrılarda bulunmuşlardır. Yapılan yorumlardan anlaşıldığı üzere, bölgede çevresel düzenlemelerden fiziki olanaklara kadar pek çok alanda denetimsizlik ve tedbir eksikliği bulunmaktadır. Ziyaretçiler bölgede meydana gelen doğal tahribatın, çevre kirliliği ve aşırı turizmin olumsuz sonucu olarak görülen ve yukarıda bahsi geçen pek çok durumun, bölgeye ilişkin denetim yetersizliğinden meydana geldiğini işaret etmişlerdir. Benzer şekilde Cruz ve Legaspi (2018) tarafından Boracay destinasyonunda gerçekleştirilen araştırmada, aşırı turizmin kontrol edilememesinin unsurları olarak; imar konusundaki eksiklik, hükümetin planlama ve düzenleyici işlevlerini yerine getirememesi, kolluk kuvveti eksikliği ile hükümetlerin proaktif değil reaktif olma eğilimi, aşırı gelişmeyi teşvik eden arazi kullanım planlarının olduğunu belirtmişlerdir. Bu araştırma kapsamında yorumlardan edinilen sonuca göre de bölgeye ilişkin denetimlerin ve önlemlerin artmasının, aşırı turizmin yarattığı olumsuzlukların önüne geçilmesi noktasında yadsınamaz bir önem taşıdığı açığa çıkmıştır.

Araştırmada turistlerin en çok tartıştığı politik meselenin bölgeye yapılacak olan ‘millet bahçesi’ oluşumu olduğu dikkat çekmektedir. Bölgeye yönelik olarak yapılması planlanan millet bahçesi projesi 03.03.2020 tarihinde onaylanarak, alana gelen ziyaretçilerin konaklamalarını sağlayacak alanların yaratılmasına karar verilmiştir. Buna ek olarak projeye ilişkin yapılan açıklamada ‘‘bahçenin yaklaşık bin metre karelik halk plajı kıyısında tamamen ahşaptan kafe, büfe, otopark alanları, yönetici ve sağlık birimleri, giyinme-soyunma kabinleri, satış üniteleri, cankurtaran yapıları, mescit ve tuvaletler oluşturulacağı’’ da bildirilmiştir (TourExpi, 2020). Bu projeye ilişkin olarak ziyaretçilerin bir kısmı bölgeye yapılacak imar planlarından kaygılı olduklarını ifade ederek, bu durumun bilinçsiz bir şekilde bölgedeki turist sayısını artırıp aşırı turizme yol açacağını düşünmektedirler. Benzer şekilde Ceylan ve Bulut (2019) tarafından Salda Gölü’ndeki ziyaretçi yoğunluğu üzerinden, turizmin bölge üzerinde meydana getireceği olası etkileri belirlemek için gerçekleştirilen araştırma kapsamında yapılan görüşmelerde halkın millet bahçesi oluşumlarından kaygı duyduğu, kendilerinin süreçle ilgili bilgilendirilmediği ve sürece dahil edilmediği ortaya çıkmıştır. Buna göre araştırmacılar gl ve çevresinin yapılaşmaya açılmasının, ziyaretçi sayısındaki artışa neden olacağına, özellikle de kalabalığın getirmiş olduğu insan ve araç yoğunluğunun bölgenin doğal yapısı ve ekosistemi üzerinde olumsuz sonuçlar doğuracağına dikkat çekmişlerdir. Diğer yandan turistler tarafından sahip olunan bir başka düşünce ise; bu projeyle bölge denetiminin sağlanabileceği, bölgeye ilişkin yapılması planlanan yatırımların, istihdam yaratarak, olumlu ekonomik çıktılar sağlayacağı yönündedir.

Son olarak yorumlardan elde edilen bir diğer sonuç da bölgeye gelen halkın doğayı koruma, kurallara uyma, çevreye ve diğer insanlara karşı bilinçli olma sorumluluklarını yerine getirmesi gerekliliğinin vurgulanmış olmasıdır. Buna göre gelen turistlerin sosyal sorumluluk bilincine sahip olmalarının, aşırı turizmin getirdiği olumsuzlukları önlemede büyük bir payı olduğu düşünülmektedir. Bilinçlendirme noktasında da hem turistlere hem de yöneticilere sorumluluklar yüklenildiği araştırmadan elde edilen sonuçlardan biridir.

neriler

- Ziyaretçi yorumlarından gölün suyunun renginin değiştiği, kumsalın siyahlaştığı ve ekolojik dengesinin bozulmaya başladığı anlaşılmaktadır. Salda Gölü, her yıl belirli bir zaman aralığında düzenli olarak kapatılmalı ve adanın ekosistemlerinin yenilenmesine izin verilmelidir. Bu uygulama destinasyonun sürdürülebilirliğini sağlayarak gelecek nesillerin de bu doğal güzelliği görmesine olanak sağlayacaktır.
- Turistlerin gölde daha sorumlu davranmaları için gle girmek yasaktır, yerlere çöp atmayınız gibi gerekli uyarıların ve tabelaların arttırılması, gölde yüzmenin engellenmesi için güvenlik g devriyelerinin oluşturulması ve sayısının arttırılması gibi uygulamalara yer verilmeli ve gerekli uyarılara uyulmadığı takdirde doğa tahribatına yol açan ziyaretçilere cezai işlem uygulanması önerilmektedir.
- Salda Gölünde Burdur Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü verilerinden 2018-2019 yılı arasında meydana gelen ziyaretçi sayısındaki önemli artışın neticesinde, tüketicici talebi ile başa çıkabilmek için sosyal medyada ve diğer pazarlama ağlarında turizm talebini yönlendirecek faaliyetlere ağırlık verilmesi önerilmektedir. Özellikle kitle turizmi yerine kaliteli ziyaretçi profiline odaklanılmalıdır.
- Aşırı kalabalığın önüne geçilmesi amacı ile gle girişte, park yerinde ve belediyeye ait olan fiziki imknların fiyatlandırmasının yeniden yapılandırılması önerilmektedir. Böylece ziyaretçilerin yaşadığı sorunlardan biri olan park alanı sıkıntısının da ortadan kalkacağı düşünülmektedir.

- Ziyaretçilerin işletme ve konaklama hizmeti eksikliği yönünden yakınması neticesinde Salda Gölü' ne ait turist taşıma kapasitesi belirlenmeli ve taşıma kapasitesinin sınırına çıkılmaması için gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir. Bu konuda yerel yönetimin mevcut duruma göre gerekli planlamaları yapması önerilmektedir.
- Literatürde bulunan Linear sisteminin Salda Gölü'nde kullanılması önerilmektedir. Salda Gölünde yoğunlaşan kalabalığın dağıtılması için güzergâh üzerinde, çevre ilçelerde ve gölün çevresinde ziyaretçilerin ilgisini çeken hediyelik eşya mağazaları, yöresel ürün satış noktaları, restoranlar gibi işletmelerin çoğaltılması ile ziyaret noktasına gidişi kesintiye uğratılması önerilmektedir. Özellikle bu durumun yöre halkına ekonomik olarak fayda sağlamasına olanak taniyacaktır.
- Toplumda çevre bilincine yönelik sosyal sorumluluk yüklenmeli ve gerekli eğitimlerin verilmesi ön görülmektedir.
- Belediyenin çevre düzenlemeleri ile ilgili gereken önlemleri alması ve gölün doğasını bozacak etmenlerin ortadan kaldırılması önerilmektedir.
- Gölü ziyaret edenler ulaşımda sıkıntılar yaşadığı ve bazı yolların bozuk olduğu yönünde olumsuz yorumlar yapmışlardır. Bu durumda yerel yönetimin alt yapı sorunlarına yönelik düzeltici önlemleri alması gerekmektedir.
- Türkiye'nin Maldivleri olan ve insanların tercih etmesinde temel rol oynayan doğa güzelliğinin yok olmaması için her yıl Mars'a benzeme özelliği taşıyan beyaz kumsalının ve mavi-yeşil renk tonu ile ziyaretçiler için çekicilik yaratan su renginin aşırı kalabalıktan etkilenip etkilenmediğini belirlemeye yönelik su ve kum yapısının laboratuvar ortamında incelenmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- An, N. T., Phung, N. K., & Chau, T. B. (2008). Integrated coastal zone management in Vietnam: pattern and perspectives. *Journal of Water Resources and Environmental Engineering*, 23.
- Assaker, G. (2020). Age and gender differences in online travel reviews and user-generated-content (UGC) adoption: extending the technology acceptance model (TAM) with credibility theory. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 29(4), 428-449.
- Baran, N., & Sat, N. A. (2020). Sürdürülebilir Turizm Planlaması ve Yönetimi: Gap Turizm Master Planı'na Eleştirel Bir Bakış. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 22(1), 18-49.
- Brtnický, M., Pecina, V., Galiová, M. V., Prokeš, L., Zvěřina, O., Juřička, D., ... & Kynický, J. (2020). The impact of tourism on extremely visited volcanic island: Link between environmental pollution and transportation modes. *Chemosphere*, 126118.
- Burdur Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2020). İnternet Adresi: <https://burdur.ktb.gov.tr/Eklenti/70451,burdur-il-kultur-ve-turizm-istatistikleri-genelpdf.pdf?0>. Erişim Tarihi: 04.03.2020
- Butler, R. W. (2006). *The tourist area life cycle: Applications and Modifications*. Vol. I, Clevedon: Channel View.

- Ceylan, S., & Bulut, İ. (2019). Salda Gölü özel çevre koruma bölgesinde turizm baskısı, koruma ve sürdürülebilirlik. *Türk Coğrafya Dergisi*, (73), 79-89.
- Cruz, R., & Legaspi, G. F. A. (2019). Boracay beach closure: The role of the government and the private sector. In *Overtourism. Issues, Realities And Solutions* (Pp. 95-111). Degruyter Berlin.
- Çavuş, A. (2014). Trabzon'da doğa turizmi açısından değerlendirilmesi gereken turistik bir alan: Sera gölü. *Türk Coğrafya Dergisi*, (63), 43-50.
- Dodds, R., & Butler, R. (2019). The phenomena of overtourism: A review. *International Journal of Tourism Cities*.
- Duyar, M., & Bayram, M. (2019). Aşırı turizm ve turizm korkusu: Yerel halk ve turizm ilişkisinin evrimi. *International Journal of Geography and Geography Education*, (40), 347-362.
- Goodwin, H. (2019). Overtourism. Causes, symptoms and treatment. *Tourismus Wissen—quarterly*, 110-114.
- Gretzel, U. (2019). The role of social media in creating and addressing overtourism. *Overtourism: Issues, Realities and Solutions*. De Gruyter, Boston, 62-75.
- Janto S. H. (2019). 8. Thailand: Too popular for its own good. In Rachel Dodds, Richard Butler (Eds.), *Overtourism: Issues, Realities and Solutions* (Pp. 111–124). Berlin, Boston: De Gruyter. <https://doi.org/10.1515/9783110607369-008>
- Landis, J. R. & Koch, G. G. (1977). The measurement of observer agreement for categorical data. *Biometrics*, 33, 159-174.
- Marion, J. (2019). The roles of policy, planning and governance in preventing and managing overtourism. In Rachel Dodds, Richard Butler (Eds.), *Overtourism: Issues, realities and solutions* (pp. 250–261). Berlin, Boston: De Gruyter. <https://doi.org/10.1515/9783110607369-017>
- Miguéns, J., Baggio, R., & Costa, C. (2008). Social media and tourism destinations: TripAdvisor case study. *Advances in Tourism Research*, 26(28), 1-6.
- Milano, C., Cheer, J. M., & Novelli, M. (2018). Overtourism: A growing global problem. *The Conversation*, 18.
- Milano, C., Novelli, M., & Cheer, J. M. (2019). Overtourism and tourismphobia: A journey through four decades of tourism development, planning and local concerns.
- Öztürk, Y. (2020). Turistik destinasyonlarda talep yönetimi ve demarketing uygulamaları. 4(1): 746-757 *Dergi Web Sayfası*: <https://www.tutad.org>. DOI: 10.26677/TR1010.2020.342 ISSN: 2587–0890
- Pan, B., MacLaurin, T., & Crotts, J. (2007). Travel blogs and the implications for destination marketing. *Journal of Travel Research*, 46(1), 35–45.
- Peeters, P., Gössling, S., Klijs, J., Milano, C., Novelli, M., Dijkmans, C., ... & Mitas, O. (2018). Overtourism: Impact and possible policy responses, Research for TRAN Committee. European Parliament Policy Department Structural Cohesion Policies Brussels; European Parliament, Policy Department for Structural and Cohesion Policies: Brussels, Belgium.

- Rachel D., & Richard W. B. (2019). Introduction. In Rachel Dodds, Richard Butler (Eds.), *Overtourism: Issues, realities and solutions* (pp. 1–5). Berlin, Boston: De Gruyter. <https://doi.org/10.1515/9783110607369-001>
- Butler, R.W. (2019). Overtourism İn Rural Settings: The Scottish Highlands And İslands. In Rachel Dodds, Richard Butler (Eds.), *Overtourism: Issues, Realities and Solutions* (Pp. 199–214). Berlin, Boston: De Gruyter. <https://doi.org/10.1515/9783110607369-014>
- Taiminen, S. (2018). The negative impacts of overtourism on tourism destination from environmental and socio-cultural perspectives.
- Temurçin, K., Atayeter, Y., & Tozkoparan, U. (2018). Saldı gölü ve çevresinin turizm potansiyeli ve Yeşilova ilçesi'nin sosyo-ekonomik yapısına etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(47), 40-63.
- Weber, F., Stettler, J., Priskin, J., Rosenberg-Taufer, B., Ponnareddy, S., Fux, S., & Barth, M. (2017). *Tourism destinations under pressure: Challenges and innovative solutions*. Lucerne University of Applied Sciences and Arts Institute of Tourism ITW, Roesslimatte, 48, 6002.

İnternet Kaynakları

<https://tripadvisor.mediaroom.com/us-about-us>, Erişim Tarihi: 29.09.2020.

TourExpi,(2020).<http://www.touexpi.com/trtr/news.html~nid=160422&u=81ffc3b78ca75312ede7496d80bc5485&frmw>, Erişim Tarihi:06.03.2020

A Qualitative Research on Tripadvisor Reviews in the Scope of Overtourism: A Case Study of Lake Salda

İrfan YAZICIOĞLU

Ankara Hacı Bayraam Veli University, Faculty of Tourism, Ankara/Turkey

Eda ALPHAN

Akdeniz University, Faculty of Tourism, Antalya/Turkey

Merve ONUR

Oamaniye Korkut Ata University, Kadirli School of Applied Sciences, Osmaniye/Turkey

Extensive Summary

Overtourism means an excessive number of tourists that can have negative effects on the people located at a destination (Dodds & Butler, 2019). Expressing that the carrying capacity of a destination is exceeded by the visitor, this concept causes environmental damage in many touristic destinations and poses a problem for the local people. The “overtourism” concept was first used as a research term in 2006. Overtourism has reached the level of a touristic destination problem rather than a city-wide problem (Duyar & Bayram, 2019). According to Rachel and Richard (2019), the factors that cause over tourism are stated as follows: The high number of tourists, the provision of affordable travel opportunities, the destination attracting new tourist groups, the growth-oriented mindset is dominant, the short-term focus, the increased in-service competition, easy access to media and information, the inability of destinations to control the number of tourists and the power imbalance between stakeholders.

However, in tourism research, there are concepts that cause over tourism and are considered as a common factor. These are the carrying capacity of the tourist destination, flexibility and sustainability of the destination. The concept of flexibility means the resistance of the destination visited to tolerate the given damage (Rachel & Richard, 2019). Carrying capacity is seen as a measure of measuring the relationship between the stress created by tourism for the environment and the ability to tolerate it. The relationship between these two needs to be balanced in order not to cause overtourism (Taiminen, 2018). Carrying capacity is associated with environmental, economic, socio-cultural, technological limits, health and safety issues. Exceeding the carrying capacity causes degradation on these elements (Peeters et al., 2018; Milano et al., 2018; Rachel & Richard, 2019). In the literature about overtourism, the effects can be explicitly seen on the cities; Hong Kong, Rio de Janeiro, San Cristóbal de las Casas, Barcelona, Granada, Dubrovnik, Lisbon, Madrid, Malta, and Venice (Milan et al, 2019).

Recently in Turkey, Lake Salda is one of the most tourists attracting destination. Its reputation extends beyond Turkey’s borders and it is in Burdur province town of Yesilova. With Turkey’s 2023 Tourism Strategy, Turkey’s Lakes Region including Burdur province is determined as “Lake District Eco-Tourism Development Area” and with this strategy the attention has drawn to the lakes in the region. The number of visitors has increased significantly in the last two years due to the fact that it is located on the route of Antalya, Denizli, Pamukkale which is used by main-tour companies intensively in summer and winter seasons (Temurçin et al., 2019). Especially in January 2020, it is observed that the number of visitors increased by 160.25% compared to other years.

In the light of the existing literature, over tourism causes different effects on each destination. Therefore, it is not possible to address the effects and consequences of overtourism in a specific framework. In this context, evaluation criteria should be established to be specific to the destinations. Within the scope of the study, the main purpose of this research is to answer the questions that ‘what is the reason for the increasing number of tourists in Lake Salda, what is the consequences of this situation at the destination and what kind of actions should be taken’. In accordance with this purpose, tourists visited the Lake Salda and commented on TripAdvisor.com were selected as the research sample.

Online platforms are virtual environment that offer visitors the opportunity to interact and share their views on the hotel they visit or their local tourism attractions (Miguéns, Baggio, & Costa, 2008). Among these, TripAdvisor.com website, which is known as the world's largest travel platform, attracts 463 million tourists per month and contains 867 million views and reviews for 8.7 million accommodation facilities, restaurants, experiences, airlines, and cruises (<https://tripadvisor.mediaroom.com/>, 2020). One of the strengths of the TripAdvisor.com website is that found as reliable website by users. Another strength is the use of "user-generated content" on this website (Miguéns, Baggio, & Costa, 2008). "User-generated content", which is frequently used by travelers, is becoming an important resource about travel destinations, hotels and tourism services (Pan, MacLaurin & Crofts, 2007) and helps tourists to make travel decisions (Assaker, 2019). Therefore, within the scope of this study, document analyses method has been chosen for this research. And the data gathered from these documents has been examined the methods that thematic and descriptive analysis. The data gathered from TripAdvisor.com between 10th and 26th of February 2020 from 1058 reviews of the tourist which are related to their experience of Lake Salda. The first step of the method used in the study was to transfer the comments to a Word file. And the second step, independent researchers analyzed the documents benefiting from NVIVO program. The third step researchers merged the similar expressions in the same theme and sub-theme. Last step of the study, after the coders agree of the emerged themes and sub-themes, they wrote the findings.

According to the results of the study, the comments of the tourist visiting Lake Salda named as four major themes: ‘Triggers of the Overtourism’, ‘Effects of the Overtourism’, ‘Planning and Regulatory Measures’ and ‘Socio-political Responsibilities’. The sub-themes of the Triggers of the Overtourism were identified as ‘Puffery in Advertising, Creating Extreme Attractiveness, Affordability, Interest of The Photography, Structure Of Nature, Hospitable Public And The Popularity’. Effects of the Overtourism theme contains ‘Environmental Pollution, Crowded and Lack of Facility and Business’. While Planning and Regulatory Measures consist of ‘Lack of Physical Facilities, Lack of Security, Lack of Service, Difficulty of Transportation and Poor Environment’; Socio-political Responsibilities contains Political Responsibilities and Social Responsibilities sub-themes. Among these for the ‘Triggers of the Overtourism’ theme respectively the dimensions of the ‘Structure of Nature (%30), Popularity (%24) and ‘Affordability (%16) were determined as significant dimensions. It is revealed that ‘Environmental Pollution (%44) ‘was the most significant dimension for the Effects of the Overtourism theme. ‘Lack of Physical Facilities (%27)’ and ‘Poor Environment (%25) are the most important sub-themes related to Planning and Regulatory Measures. Finally, according to the findings it is also found that ‘Political responsibilities (%86)’ is the most significant dimension for the Socio-political Responsibilities.

In conclusion, this study is important in terms of the fact that there are few studies written directly under the name of overtourism in the literature and it emphasizes the need for studies in this field. Thus, since the different effects of overtourism in each destination, this study is also expected an example to other future studies related to many destinations of Turkey.